

9. møde.

Torsdag den 22. oktober kl. 13.

Formanden: Udenfor dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede statsminister, for at han kan fremsætte de af ham anmeldte lovforslag.

Statsministeren (Hans Hedtoft): Jeg har herved den ære for det høje ting at fremsætte forslag til kriminallov for Grønland.

Ifølge Grønlandskommissionens betænkning skulle behandlingen af den grønlandske strafferet udsættes, til der forelå resultater af de undersøgelser, som de af statsministeriet i 1948 til Grønland udsendte jurister havde foretaget. Forslaget er udarbejdet på grundlag af disse undersøgelser.

Efter nugældende ret henhører personer, som står under grønlandsk ret, under en ikke kodificeret grønlandsk strafferet, medens personer, som står under dansk ret, henhører under den danske borgerlige straffelov af 1930. På grund af den religiøse og moralske indflydelse, som den danske kolonisation har haft på den grønlandske befolkning, afviger grønlændernes syn på, hvad der er forbrydelser, kun på enkelte mindre væsentlige punkter fra, hvad der er gældende dansk strafferet.

Medens der således ikke består nogen væsensforskel mellem grønlandsk og dansk opfattelse af, hvad der er strafbart, består der derimod betydelige afvigelser mellem dansk og grønlandsk opfattelse af, hvordan man skal behandle de mennesker, der begår forbrydelser. I den danske straffelov er der hjemlet en vid adgang til anvendelse af fængselsstraf og andre foranstaltninger, som udelukker domfældte fra samfundet. Efter grønlandsk retstradition bevarer man selv folk, som har begået alvorlige forbrydelser, i samfundet som ligeberettigede medborgere, medmindre de ligefrem er farlige for deres omgivelser. Man kender således ikke i Grønland som andre steder i verden de alvorlige vanskeligheder, der er forbundet med at gøre personer, som på

grund af forbrydelse har været dømt til indespærring, egnede til at vende tilbage til samfundet. Den omstændighed, at myndighederne i de små grønlandske samfund har indgående kendskab til det pågældende samfunds borgere, har ført til, at man i Grønland i langt højere grad end i Danmark har mulighed for at give kriminelle den behandling, som man finder mest påkrævet for at gøre dem egnede til at føre en straffri vandl.

Ikke desto mindre har man i Grønland været utilfreds med de bestående forhold. Manglen på skrevne bestemmelser har medført en betydelig usikkerhed hos de retshåndhavende myndigheder, og befolkningen har ofte givet udtryk for, at retshåndhævelsen i nogen grad prægedes af enkelte dommers personlige anskuelser. Sidst, men ikke mindst, har man imidlertid fundet det yderst uheldigt, at der gjaldt forskellige strafferetlige systemer for grønlændere og danske i Grønland.

Utilfredsheden med de bestående forhold har så godt som i hele dette århundrede givet sig udtryk. I 1915—16 behandlede de grønlandske landsråd et udkast til straffebestemmelser, som imidlertid viste sig ganske uegnet for Grønland. I 1929 godkendte landsrådene et andet forslag til straffebestemmelser for Grønland; som en forenklet kopi af den danske borgerlige straffelov passede det imidlertid ikke til grønlandske samfundsforhold, i første række fordi dets bestemmelser om tugthus og fængsel følte som et forsøg på en fordanskning af den grønlandske befolkning og fundamentalt stred imod grønlandsk retsopfattelse og levemåde.

Landsrådene har flere gange siden da anmodet om indførelse af straffebestemmelser. Ønsket kom således til udtryk i den betænkning, som rigsdagens Grønlandsudvalg, bl. a. i forening med en af de grønlandske landsråd valgt delegation, afgav i 1946, samt i Grønlandskommissionens betænkning af 1950.

At det efterhånden er blevet påkrævet i højere grad end hidtil at organisere arbejdet med at forhindre forbrydelser, bestyrkes ved, at kriminaliteten navnlig i de senere år er taget til. Alene i tiåret 1938—48 er der sket en tredobling af kriminelle sager.